

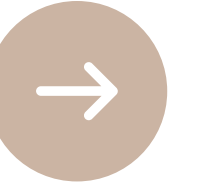
MIJENJANJE VJEROVANJA

Jelena Ćubelić

Donošenje odluke o promjeni vjerovanja

- Važna uloga terapeuta
- Donošenje odluke na koja će se vjerovanja usmjeriti u terapiji
- Koliko snažno klijent u njih vjeruje?
- U kojoj mjeri utječu na njegov život?
- Je li klijent spreman na tome sada raditi?
- Preuzeti odgovornost i kontrolu nad oporavkom
- Želja za promjenom neadekvatnih misli i vjerovanja

Educiranje klijenta

- Educiranje klijenta o prirodi vjerovanja koristeći njegovo vjerovanje kao primjer
- Vjerovanja su naučena, a ne urođena i mogu se mijenjati!
- To je ideja koja ne mora biti istinita
- U BV može se snažno vjerovati iako je možda 100% netočno
- Ideja se može provjeriti
- Kako ima korijenje u djetinjstvu, možda je, a možda i nije bilo istinita tada
- S terapeutom može koristiti tehnike koje pomažu da se BV promijene i da se klijent vidi na realističniji način

Struktura:
**Kako
promijeniti
vjerovanje?**

1. Identificiranje misli i vjerovanja
2. Propitivanje misli i vjerovanja
3. Donošenje odluke o modifikaciji
4. Korištenje strategija
5. Meditacije i mindfulness

O snaživanje adaptivnih vjervovanja

- Od iznimne je važnosti osnaživati klijentova pozitivna vjervovanja te ga poticati da se uključuje u aktivnosti koje mu daju osjećaj zadovoljstva, uspjeha, povezanosti i osnažuju ga
- Izazivati pozitivne osjećaje i zaključke o proživljenim iskustvima
- Objasniti benefite pozitivnih vjervovanja
- Interpretiranje situacije i iskustava u pozitivnom tonu
- Uzeti u obzir tuđa pozitivna razmišljanja o njima

Kako osnaživati adaptivna vjerovanja?

1. Tražiti pozitivne informacije i interpretaciju proživljenih iskustava
2. Usmjeriti se na benefite adaptivnih vjerovanja
3. Referenciranje drugih ljudi
4. Korištenje grafikona za skupljanje podataka
5. Uključivanje slika i pozitivnih proživljenih iskustava
6. Ponašanje „kao da“

1. Naglašavati pozitivne informacije i tumačenje iskustava na adaptivan način

Na početku tretmana:

„Što Vam se pozitivno dogodilo od našeg zadnjeg susreta?“

„Koje pozitivne stvari ste napravili?“

„Što ova iskustva govore o Vama?“

„Možete li izdvojiti sve što Vam je bilo teško napraviti, ali ste ipak to napravili?“

„Kada ste se osjećali najsnažnije ovaj tjedan?“

2. Naglasiti benefite adaptivnih vjerovanja

Navesti benefite vjerovanja da vidi sebe kao kompetentnu osobu:

- Povećava samopouzdanje
- Osjeća se bolje
- Prihvaća sebe
- Podiže raspoloženje
- Motivira ga da se suoči s izazovima i uspješno izvršava zadatke

3. Istaknuti značenje pozitivnih informacija

**Razgovor o dokazima kompetentnosti i ostalih
kvaliteta koje klijent pokazuje**

„Što o vama govori to da ste pomogli beskućniku?“

4. Referenciranje drugih ljudi

- Način da se klijent distancira od svog vjerovanja može biti ako ga zamolimo da promjeni perspektivu, odnosno razmisli koja bi neka druga osoba gledala na tu situaciju

„Koja osoba u tvom životu najsnažnije vjeruje da si ti kompetentna osoba? Postoji li mogućnost da je ona u pravu?“

Događaj	Što govori o meni?
Prošao sam kroz sve račune i platio režije.	Mogu se koncentirati bolje nego što sam mislio.
Pomogao sam susjedu popraviti cijev.	Mogu biti od koristi i pomagati drugima.

5. Korištenje grafova i tablica za prikupljanje dokaza

Navesti benefite vjerovanja da vidi sebe kao kompetentnu osobu:

- Dokazi kompetencija i kvaliteta

6. Vizualizacija prošlih pozitivnih iskustava

„Možete li razmisliti o prošlosti i sjetiti se situacije kada ste se osjećali zaista kompetentno? Možete li zamisliti taj scenarij kao da se dešava sada? Što vidite, kako se osjećate?“

„Još uvijek ste ta ista osoba s istom razinom kompetencije samo je možda taj osjećaj prikriven osjećajem depresije koji utječe na to kako se osjećate i kako razmišljate o sebi.“

7. Djelovanje „kao da”

- **Zamišljanje i vizualizacija neke buduće situacija kao da se dešava vjerujući da će sve biti dobro**

„Možete li zamisliti kako bi izgledao vaš razgovor za posao vjerujući da ste potpuno kompetentna osoba i briljirate na razgovoru? Kako se osjećate u tom trenutku? O čemu razmišljate? Kako izgleda taj intervju?”

Modifikacija negativnih vjerovanja

Da bi se promijenilo negativno vjerovanje, važno je klijente educirati o **bazičnim uvjerenjima**, ukazati im na to koliko ona doprinose njihovim poteškoćama i **motivirati ih** da se odluče aktivno raditi na njihovoj promjeni.

**Mijenjanjem pravila i stavova
u pretpostavke lakše je uvidjeti distorziju i provjeriti
posredujuće vjerovanje.**

- Stav: **„Strašno je tražiti pomoć.“**
- Pravilo: **„Ne smijem tražiti pomoć.“**
- Pretpostavka: **„Ako tražim pomoć, to znači da sam nekompetentna.“**

Tehnike modificiranja negativnih vjerovanja

1. Sokratov dijalog
2. Restrukturiranje
3. Bihevioralni eksperiment
4. Kognitivni kontinuum
5. Racionalno-emocionalno igranje uloga
6. Korištenje drugih kao referentnih točaka
7. Ponašanje „kao da”
8. Samootkrivanje

1

SOKRATOV DIJALOG

- Sokrat je koristio ovu obrazovnu metodu koja se usredotočila na otkrivanje odgovora postavljanjem pitanja svojim učenicima
- **Postavljaju se pitanja kojima se istražuju dokazi i vrednuju posljedice:**

"Dakle, vjerujete u to da ako potražite pomoć niste kompetentni?"

"Postoji li drugačiji način gledanja na situaciju?"

"Kako gledate na to kada netko drugi potraži pomoć? Znači li to odmah da je on nekompetentan?"

2

RESTRUKTURIRANJE

- Situacija 1: **“Idem na psihoterapiju. Slab sam.”**
- Restrukturiranje 1: **“Odlazak na terapiju znak se snage i hrabrosti da učinim nešto za sebe.”**
- Situacija 2: **“Tražim pomoć.”**
- Restrukturiranje 2: **“I kompetentni ljudi traže pomoć kada im je potrebna.”**

3

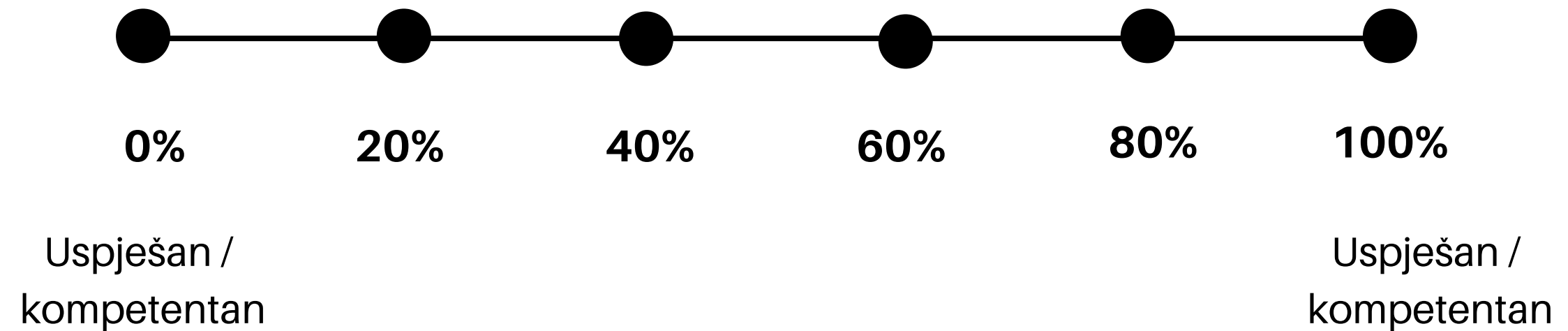
BIHEVIORALNI EKSPERIMENT

- Zbog provjere valjanosti vjerovanja – kao kod NAM
- Bihevioralni eksperimenti kada su dobro dizajnirani mogu modificirati klijentovo vjerovanje puno efektivnije od verbalnih tehnika – na **emocionalnoj** i na **intelektualnoj razini**

4

KOGNITIVNI KONTINUUM

- Korisno za promjenu automatskih misli i vjerovanja kada klijent ima polarizirano "sve ili ništa" razmišljanja

5

RACIONALNO-EMOCIONALNO IGRANJE ULOGA

- Kada klijent izjavljuje kako intelektualno može vidjeti da je vjerovanje disfunkcionalno, ali ga emocionalno još "osjeća istinitim"
- *Dva dijela:*
  1. Klijent: **emocionalni dio**
Terapeut: **racionalni dio**
  2. **Zamjena uloga** - omogućava klijentu verbalizaciju racionalnih argumenata koje je modelirao terapeut

6

KORIŠTENJE DRUGIH LJUDI KAO REFERENTNIH TOČKA

- Uvažavanje vjerovanja drugih ljudi – **psihološka distanca od vlastitih disfunkcionalnih vjerovanja**
- Najčešće namaju iste kriterije za sebe i druge ljude
- Uviđanje nedosljednosti:
K: *“Ako ne radim najbolje, neadekvatna sam.”*
K: *“Emily ne radi najbolje, ali je sigurno adekvatna.”*

7

PONAŠANJE "KAO DA"

Promjene u vjerovanju $\longrightarrow$ Promjene u ponašanju

K: *"Tražiti pomoć je znak slabosti."*

T: *"Što bi se dogodilo kada biste vjerovali da je dobro tražiti pomoć? Jeste li se spremni ovaj tjedan ponašati kao da vjerujete da je dobro tražiti pomoć?"*

- **Koristimo kad je vjerovanje slabije (već se dogodila djelomična modifikacija)**

8

SAMOOTKRIVANJE

- Primjereno i razumno samootkrivanje od strane terapeuta – može pomoći klijentima da svoje probleme ili vjerovanja promatraju na drugačiji način
- Mora biti **relevantno i istinito!**

Modifikacija vjerovanja

- Lakše je usvojiti relativno pozitivno vjerovanje od ekstremnog

„Imam kontrolu nad mnogim stvarima.“

više nego : *„Imam moć.“*

Savjeti

- **Educirajte klijente o vjerovanjima**
- **Mijenjanje pravila i stavova u oblik pretpostavki**
- **Istraživanje prednosti i nedostataka vjerovanja**
- **Potaknite klijente da koriste pozitivna adaptivna vjerovanja**
- **Naučite ih oblikovati nova vjerovanja**

Literatura:

- *Beck, J.S. (2021). Cognitive Behavior Therapy: Basic and Beyond. The Guilford Press. (Poglavlje 18)*
- *Zorić, V. (2008). Sokratova dijaloška metoda. Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, 54(20), 27-40.*

Hvala na pozornosti!